

Denizcilik sigortalarında Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle durum karışık

Denizcilik ve deniz sigortaları açısından durumu değerlendiren Türk P&I Sigorta Genel Müdürü Kaptan Ufuk Teker, "Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan çatışma, oldukça karmaşık bir durum ortaya koyuyor" dedi.

Denizde yük ve yolcu taşıyan armatörler ve gemi işletmecilerinin yaptıkları seferlerin başında yükünü taşıtmak isteyen taraflar ile bir taşıma sözleşmesi yaptıklarını aktaran Teker, "Savaş durumu başladığında Ukrayna limanlarına gitmek üzere yolda olan veya çıkmak üzere olan birçok gemi bulunuyordu. Taşıma sözleşmelerinde genellikle bulunan "force majeure" diye ibare vardır ki bu sözleşmeyi geçersiz kılar. Genel olarak bakıldığında, "force majeure" yani "mücbir sebep" kavramı sözleşme kurulduktan sonra ortaya çıkan, önceden tahmin edilemeyen ve ifayı etkileyen durumlar olarak açıklanabilir. Rusya - Ukrayna savaşı kapsamında Ukrayna limanlarından yükleme yapılamaması bu kapsamda değerlendirilmektedir. Öyle ki, savaş riski sebebiyle armatör ve gemi kaptanları bu bölgeye girmekten kaçınılabileceği gibi uluslararası hukukta da Ukrayna limanları itibarıyla "hukuken güvensiz" kabul edilmektedir. Benzer olarak Ukrayna'nın limanlara girişi engelleyen uygulamaları olduğu gibi Rusya da Kerç Boğazı'na girişi kapatmıştır" ifadelerini kullandı.

Bu sürecin yine denizde yük taşıyan armatör/ gemi işletmecisi ve deniz sigortacılarını doğrudan etkilediğini kaydeden Teker, "Rusya için tüm dünya ülkeleri tarafından peşi sıra ilan edilmiş olan ambargo duyuruları sigorta şirketlerini teminat vermek esnasında doğrudan etkiliyor. Verilecek olan teminatların ABD, AB ve Birleşmiş Milletler ambargo listesinde bulunan taraflara olmamasına azami dikkat gösterilmesi gerekiyor" şeklinde konuştu.

"Türkiye'ye etkisi büyük olacak"

Türkiye'nin yoğun ticari ilişkilerde bulunduğu komşularının ambargo kapsamında ciddi yaptırımlara tabi tutulması nedeniyle doğrudan etkileneceği bir sürece girdiğine dikkat çeken Teker, Rusya ile ilgili ambargo kapsamının genişletilmesinin Türkiye açısından faturayı kabartacak bir etki yaratacağını söyledi. Deniz sigortacılarının mevcut süreci değerlendirirken iki farklı durumu sorgulayacağını aktaran Teker, "Savaş süreci öncesinde Ukrayna limanlarına gitmiş olan gemiler ve sonrasında bu limanlara gidecek gemiler farklı değerlendirmeye tabi tutulabilir. Zira sürecin öncesinde sefer sahasında bulunan bu limanlara gitmiş gemilerin durumu değerlendirirken bakış açısı ile çatışmaların başlaması sonrasında yapılacak olan seferler aynı

değerlendirmeye tabi olmayacaktır" dedi.

Harp ve Grev Sigortaları teminatı devreye girecek

P&I sigortaları açısından konuyu ele alan Teker, şöyle devam etti: "Geminin P&I sigortacının başlıca sorumlulukları yüke karşı olan sorumluluklar, personele karşı olan sorumluluklar, çevreye karşı olan sorumluluklar ve 3. şahıs sorumlulukları

olarak ana başlıklar olarak ifade edilebilir. Olası bir bombalama neticesinde yüke ve çevreye karşı oluşacak sorumluluklarda gemi işleteni hukuken sorumlu tutulamaz. Gemiye bombalı bir saldırı yapılması neticesinde yükün hasar gördüğünü farz edersek bu kapsamda geminin bir sorumluluğu bulunmaz. Burada yük üzerinde oluşacak hasar yük sigortacısının savaş riskleri klozu altında ödenebilir. Gemi personelinin ölüm ve yaralanmasında yine donatan/gemi işleteni kusurlu olmasa bile P&I sigortalarında bulunan War P&I teminatı devreye girer. Ölüm ve tedavi masrafları bu kloz altında ödenir. Gövde Sigortaları açısından konu değerlendirilirse; bir gemide bulunması gereken "Tekne Makine Sigortası Teminatı" ve "Harp Grev Riskleri" teminatı bulunmalıdır. Bu sigortalar P&I sigortaları gibi zorunlu sigorta teminatları değildirler. Armatörlerin isteklerine göre yapılan sigorta tipleridir. Bu süreçte isminden de belli olacağı üzere Harp ve Grev Sigortaları teminatı devreye girer. Klasik harp ve grev sigortası sefer sahaslarının Londra' da bulunan Joint War Komite isimli bir kurum dünya üzerinde bulunan politik riskleri değerlendirerek oluşan durumlara göre sigortacılara ve ilgili tüm kurumlara sefere savaş riskleri açısından uygun olmayan bölgeleri ilan ederler. Rusya - Ukrayna gerginliği esnasında da 15 Şubat 2022 tarihli JWLA-028 numaralı sirküleri ile riskli bölgeler olarak adlandırılan listeye "Rusya ve Ukrayna Devletlerine ait Karadeniz ve Azak Denizi limanlarının" eklendiği duyurulmuştur. Bu ek riskli bölgeye teminat verip vermemek ve verilecekse ne kadar prim verileceği konusu artık sigortacı ve reasürörler arasında yoğun bir piyasa değerlendirmesine sebep olmuştur."

Tam Ziya ilan etme hakkı

Harp & Grev sigortalarına ilave teminat olarak London Blocking and Trapping teminatının da eklenebildiğini bildiren Teker, bu teminat ile sigortalı tekneye fiziki bir zarar gelmese de savaş nedeniyle geminin 12 ay boyunca (sigortacı tarafından daha kısa bir süre de tespit edilebilir) kullanılamaması veya hareket ettirilememesi durumunda armatöre Tam Ziya ilan etme hakkı verildiğini söyledi. Teker ayrıca, riskli bölgelere seferler için sigortacıların 7 günlük teminat verdiğine dikkat çekti.